

“แบงก์ชาติจำเป็นต้องเข้าใจภาคธุรกิจให้ลึกซึ้ง เพื่อให้การตัดสินใจดำเนินนโยบายการเงินเป็นไปอย่างรอบคอบ รอบด้าน และทันเวลา ข้อมูลเชิงลึกของภาคธุรกิจไม่อาจหาได้จากตัวเลขทางสถิติ แต่ต้องอาศัยการลงพื้นที่พูดคุยกับนักธุรกิจ เพื่อรับทราบสาเหตุและปัญหาที่การเปลี่ยนแปลงในตัวเลขหรือดัชนีเครื่องชี้ต่างๆ ไม่สามารถบอกได้”

ความเป็นมา

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธพท.) หรือ แบงก์ชาติ มีภารกิจหลักในการดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงิน และรักษาความมั่นคงระบบการเงินของประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน ในการบรรลุพันธกิจดังกล่าว แบงก์ชาติต้องประเมินภาวะเศรษฐกิจอย่างรอบด้าน โดยอาศัยทั้ง 1) ข้อมูลสถิติ (Statistical Data) ที่เก็บรวบรวมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ผสมผสานกับการใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Econometric Model) เพื่อคาดการณ์อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจและเงินเฟ้อ และ 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) จากการลงพื้นที่พูดคุยกับภาคธุรกิจเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงของตัวเลขสถิติในบางครั้งไม่สามารถสะท้อนสาเหตุที่เกิดขึ้น หรือนำมาพยากรณ์แนวโน้มข้างหน้าได้ชัดเจนนัก ขณะนี้ **ข้อมูลความคิดเห็นจากนักธุรกิจมีลักษณะ Forward Looking สามารถสะท้อนสัญญาณเศรษฐกิจล่วงหน้าได้** และช่วยให้เข้าใจได้ว่า ปัจจัยใดที่กำลังมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจในแต่ละด้าน ซึ่งจะช่วยให้การวิเคราะห์มีมุมมองเชิงลึกยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นช่องทางรับฟังปัญหาและสื่อสารนโยบายของแบงก์ชาติให้กับภาคเอกชนด้วย เหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวจึงเป็นที่มาของ “โครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจ/ธุรกิจระหว่าง ธพท.และนักธุรกิจ” (Economic/Business Information Exchange Program) หรือเรียกกันสั้นๆ อีกชื่อหนึ่งว่า “โครงการ BLP” (Business Liaison Program)

1 เริ่มต้น BLP

แบงก์ชาติเริ่มโครงการ BLP ตั้งแต่ปี 2545 โดยสำนักงานใหญ่ บางขุนพรหม และต่อมาก็ได้เริ่มโครงการนี้ในส่วนภูมิภาค ภายใต้การดูแลของสำนักงานภูมิภาคที่มีอยู่ 3 แห่ง ได้แก่ สำนักงานภาคเหนือ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำนักงานภาคใต้ ในแต่ละปีทีมงานจะเดินทางเข้าพบผู้ประกอบการในภาคธุรกิจต่างๆ ทั่วประเทศรวมกันปีละไม่ต่ำกว่า 800 ราย หรือประมาณ 60-80 รายต่อเดือน สำหรับแบงก์ชาติภาคเหนือ นับถึงปัจจุบันมีผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการ BLP จำนวน 998 ราย (ข้อมูล ณ 1 ก.ย. 2557) ครอบคลุมทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ และ SMEs ในพื้นที่ปฏิบัติการ 17 จังหวัดภาคเหนือ โดยทีมงานที่ออกไปพบปะภาคธุรกิจในแต่ละครั้งประกอบด้วย

ผู้บริหารและพนักงาน รวม 2-3 คน โดยทีมงานจะนัดหมายล่วงหน้าและเดินทางไปพบผู้ประกอบการถึงยังสำนักงาน ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้ว จะเข้าสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเพียงปีละ 1-2 ครั้งต่อราย เนื่องจากไม่ต้องการให้เป็นภาระแก่ผู้ประกอบการมากนัก และบางครั้งอาจสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เพิ่มเติมกรณีมีประเด็นเร่งด่วนที่สำคัญต่อการตัดสินใจทางนโยบาย (Hot Issues) เช่น การสอบถาม ผู้ส่งออกข้าว โรงสีข้าว และเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือถึงผลกระทบของความล่าช้าในการจ่ายเงินตามโครงการรับจำนำข้าว และการสอบถามผู้ประกอบการท่องเที่ยวในเชียงใหม่เกี่ยวกับผลกระทบจากแผ่นดินไหว เป็นต้น

2 ประเด็นเศรษฐกิจจากข้อมูลภาคสนาม

มุมมองเศรษฐกิจที่แบงก์ชาติได้รับจากงานภาคสนามนับว่าเป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อการประเมินภาวะและคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจ อาทิ ผลสำรวจประเด็น BLP ภาคเหนือช่วงปี 2557 พบว่า

H1/57

ช่วงครึ่งปีแรกธุรกิจภาคเหนือชะลอตัวทุกภาคส่วน ผลจากภาระหนี้ครัวเรือนอยู่ในระดับสูง ทำให้ผู้บริโภคระมัดระวังการใช้จ่าย อีกทั้งกำลังซื้อของเกษตรกรแผ่วลงจากความล่าช้าในการจ่ายเงินโครงการรับจำนำข้าว และปัจจัยความไม่สงบทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ภัยพิบัติอุทกกรรมส่งออกไปหลายหมวดสินค้ายังมีแนวโน้มดี จากอุปสงค์ต่างประเทศที่เริ่มฟื้นตัว ทำให้ภาคการส่งออกเป็นเครื่องยนต์ที่พอจะขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปได้

H2/57

ช่วงครึ่งปีหลังเริ่มเห็นสัญญาณฟื้นตัวชัดเจนขึ้น ภายหลังจากสถานการณ์การเมืองคลี่คลาย การใช้จ่ายของภาครัฐกลับมามีบทบาทขับเคลื่อนเศรษฐกิจมากขึ้น ภาคการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบช่วงสั้น โดยเฉพาะเชียงใหม่มีปัจจัยหนุนจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยวชาวจีน ทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวภาคเหนือได้รับผลกระทบน้อยกว่าภูมิภาคอื่น คาดว่าเศรษฐกิจโดยรวมจะปรับดีขึ้น และสามารถกลับสู่แนวโน้มเดิมได้ต่อไป

3 ประโยชน์ร่วมกันเพื่อการดำเนินนโยบายที่รอบคอบ

ข้อมูลจากภาคสนามทำให้แบงก์ชาติเข้าใจสภาพเศรษฐกิจจริงและได้รับข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่ายิ่งต่อการประเมินภาวะเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันรูปแบบการสื่อสารแบบ Two-way communication ยังเป็นโอกาสให้ผู้ประกอบการได้สอบถามข้อมูลเชิงนโยบายและบอกเล่าอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งประเด็นสำคัญที่พบมี ดังนี้

ข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจ

- ธุรกิจ SMEs เข้าถึงสินเชื่อได้ยาก
- นโยบายค่าแรง 300 บาท ทำให้ภาระต้นทุนเพิ่มขึ้นมาก
- ธุรกิจท้องถิ่นได้รับผลกระทบจาก Modern trade
- ภาคบริการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้านภาษา
- ธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับภาคเกษตรได้รับผลกระทบจากการจ่ายเงินจำนำข้าวล่าช้า ทำให้ยอดขายลดลงมาก

ประเด็นข้อกังวลของผู้ประกอบการ อาทิ

- การติดเครดิตบูโรทำให้ขอสินเชื่อไม่ได้
ข้อชี้แจง: คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตมีมติปลดล็อกเกณฑ์ Blacklist ใหม่ โดยให้ลบข้อมูลลูกหนี้รายย่อยที่ค้างชำระเกิน 90 วันออกจากฐานข้อมูลเครดิตบูโร หลังจากแสดงข้อมูลลูกหนี้มาแล้ว 8 ปี คาดว่า จะช่วยลดอุปสรรคการเข้าถึงสินเชื่อได้
- การปรับขึ้นภาษีเครื่องตีแยกฮอลส์กระทบภาคธุรกิจมาก
ข้อชี้แจง: ที่ผ่านมามาการทํานโยบายการคลังแบบสมดุลทำได้ยาก เพราะภาครัฐต้องช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ จึงต้องหาทางเพิ่มรายได้จากภาษีที่คนต่อต้านน้อย ส่วนการเพิ่มรายได้ทางอื่นยังไม่มีข้อสรุป
- การกำหนดผังเมืองใหม่ในหลายจังหวัดมีปัญหาทับซ้อนระหว่างพื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม เป็นข้อจำกัดต่อการก่อสร้างโรงงานและขยายธุรกิจ
ข้อชี้แจง: ภาคเอกชนควรส่งความเห็นไปยังกรมโยธาธิการซึ่งเป็นเลขานุการด้านผังเมือง ผ่านองค์กรเอกชนในจังหวัด เช่น สภาอุตสาหกรรมและหอการค้าจังหวัด

นอกจากการชี้แจงและให้คำแนะนำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคการเงินแล้ว **แบงก์ชาติยังได้นำประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่ได้รับทราบจากภาคธุรกิจสื่อสารให้แก่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านช่องทางการประชุมคณะกรรมการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ** พร้อมกับดำเนินนโยบายการเงินให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่ายินดีที่ผลการออกพบผู้ประกอบการพบว่า ธุรกิจส่วนใหญ่ได้ปรับตัวอย่างเข้มแข็งเพื่อฝ่ามรสุมทางเศรษฐกิจและแรงกดดันจากต้นทุนที่มีแนวโน้มสูงขึ้นหลายรายปรับตัวโดยเพิ่มการลงทุนในเครื่องจักรทดแทนแรงงาน เปลี่ยนวิธีว่าจ้างเป็นการคิดเหมาตามชิ้นงาน หาดตลาดส่งออกใหม่ รวมถึงขยายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

แบงก์ชาติภาคเหนือจะประมวลข้อมูลภาคสนามก่อนรวบรวมเสนอสำนักงานใหญ่ และเผยแพร่สู่สาธารณะในรูปแบบ “รายงานแนวโน้มธุรกิจภาคเหนือ¹” บนเว็บไซต์ www.bot.or.th เป็นประจำ

¹ เข้าถึงโดยตรงที่

<http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/Thai/North/BLP/Pages/FirmReport.aspx>

ทุกเดือนและไตรมาส รวมทั้งส่งรายงานฉบับนี้ถึงผู้ลงทะเบียนรับข้อมูลทาง E-mail ด้วย² แบนก์ชาติตระหนักดีถึงความสำคัญของการรักษาความลับรายบริษัท ข้อมูลที่นำเสนอจึงเปิดเผยในลักษณะภาพรวมธุรกิจเท่านั้น ประเด็นเศรษฐกิจจากความคิดเห็นของผู้ประกอบการเปรียบเสมือนชิ้นส่วนจิ๊กซอว์ที่ทำให้ผู้กำหนดนโยบายได้มองเห็นภาพรวมเศรษฐกิจของทั้งประเทศ และทำให้การตัดสินใจวางแผนนโยบายการเงินเป็นไปอย่างรอบคอบ รอบด้าน และทันเวลา **จึงถือได้ว่า ผู้ประกอบการทุกท่านเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสำคัญของประเทศ**

ผู้เขียนในฐานะผู้ปฏิบัติงานคนหนึ่งของทีม BLP ขอใช้โอกาสนี้ขอบคุณผู้ประกอบการทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูลแก่ทีมงานด้วยดีมาโดยตลอด สายสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีระหว่างแบงก์ชาติและภาคเอกชนจะเป็นกำลังอันเข้มแข็งที่ช่วยผลักดันเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน และแบงก์ชาติมุ่งมั่นที่จะสร้างสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเงินที่มั่นคงเพื่อช่วยให้ภาคเอกชนเติบโตได้อย่างเข้มแข็ง ตลอดจนเป็นแหล่งข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และมีส่วนร่วมพัฒนาภาคธุรกิจควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจไทยแข็งแกร่งและยืนหยัดท่ามกลางความผันผวนของเศรษฐกิจโลกต่อไป

บทความนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะคำแนะนำและความช่วยเหลือจากคุณชัชวาลย์ อินทรักษ์ คุณอัครยุทธ สุนทรวิภาต และคุณณวรา สกุล ณ มรรคา รวมทั้งนักธุรกิจในพื้นที่ที่ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการให้มุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อบทความนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย

² สมัครสมาชิกรับได้ที่ http://www.bot.or.th/Thai/E-Newsletter/_layouts/Application/E-News%20Letter/E-Newsletter.aspx

Contact authors :

Buchita Lertpoonvilaikul
Senior Economist
BOT, Northern Regional Office
[BuchitaP@bot.or.th](mailto: BuchitaP@bot.or.th)